

Vraag

De Hamvraag van veel mensen : Waarom geen verhoging van de rekenrente ?

Antwoord

Om met een rekenrente van bijv. 3% te rekenen, moet je ook zodanig beleggen dat je 3% rendement maakt. Met een rente van 0% op veilige staatsobligaties en 5% op aandelen, zou je 60% van het vermogen van gepensioneerden moeten beleggen in aandelen en slechts 40% in veilige staatsobligaties. Als de beurs dan crasht verlies je teveel vermogen. Voor jongeren is dat te doen want zij hebben de tijd om de verliezen goed te maken. Voor ouderen is die hersteltijd er niet. Hoe hoger de rekenrente, hoe groter de kans dat je het benodigde rendement in de praktijk niet haalt.

AOW na 45 jaar werken, wanneer gaat dit echt in?

Er is in het Pensioenakkoord afgesproken dat daar een onderzoek naar wordt gedaan. De contouren van het onderzoek zijn inmiddels vastgesteld. Tegen einde van dit jaar zouden de resultaten bekend moeten worden. Dat wordt dan verder besproken in het bestuurlijke overleg tussen sociale partners en de minister van SZW. Dat zou begin volgend jaar, na de verkiezingen, overigens een andere persoon kunnen zijn dan Koolmees vanuit een andere coalitie dan de huidige.

Diverse mensen denken dat dit nieuwe pensioencontract niet goed is, hebben zij gelijk?

Nee, wij zijn er van overtuigd dat deze uitwerking van het pensioenakkoord een positief effect heeft voor bijna iedereen.

Wat is er geregeld m.b.t het nabestaandenpensioen?

Allereerst voor diegene die al een pensioen uitgekeerd krijgen verandert er niets (ook niet voor de partner die al een nabestaandenpensioen krijgt, maar ook niet voor de partner van degene die ouderdompensioen krijgt. Voor mensen die pensioen opbouwen gaat er wel wat veranderen. Allereerst de uitkering ná de pensioendatum: er wordt een kapitaal opgebouwd zodat (net als nu) 70% van het opgebouwde ouderdompensioen kan worden uitgekeerd als de ouderdompensioengerechtigde overlijdt. Voor de periode voor de pensioendatum verandert er wel veel. De uitkering is op basis van (maximaal) 50% van het salaris. Er wordt dus geen rekening meer gehouden met de franchise en er wordt geen rekening gehouden hoe lang of hoe kort iemand heeft gewerkt. Dit is op basis van een risicoverzekering.

Stelt de FNV een deskundig team samen die net als bij de belastingaangifte leden kunnen helpen bij specifieke vragen zoals sparen voor vervroegd pensioen, spaarloonregelingen, invaren enz

Daar is nog geen besluit over genomen. Daarnaast zullen de pensioenfondsen zelf veel van de communicatie over hun eigen regelingen verzorgen.

En voor mensen met individueel verzekerde pensioenregelingen? Gaat de FNV mensen hierbij helpen?

Daar is de WFT op van toepassing en die zorgt ervoor dat er voldoende advies beschikbaar moet zijn. Dan is het overigens nog belangrijker dat je als werknemers zelf zorgt voor een goede vertegenwoordiging. (bijvoorbeeld OR) die dan goed geïnformeerd (opgeleid) moet zijn en als het kan zijn eigen adviseur inhuurt. De huidige beschikbaar premiereregelingen bestaan overigens vooral bij kleine bedrijfjes waar de FNV niet aan de cao-tafel zit omdat de organisatiegraad te laag is. In de meeste sectoren zijn bedrijfstakfondsen waar 80% van de werknemers bij is aangesloten. Bij grote bedrijven met premiereregelingen - zoals Shell bijv - ligt de kwaliteit van de regeling wel op een aanvaardbaar niveau.

Hoe komt het dat er eerst werd verwacht dat afschaffing van de doorsneesystematiek 60 tot 80 miljard zou kosten en er nu verwacht wordt dat het veel minder is?

Dat heeft te maken met de zeer lage rentestand. De waarde van een pensioenrecht is afhankelijk van de rente (en de levensverwachting). Als de rente hoog is dan is de waarde van een pensioenrecht van een jongere veel minder waarde dan van een oudere. Als de rente 0 is, is de waarde gelijk. Dat heeft tot gevolg dat de compensatie minder kost, je zou kunnen zeggen dat die door de lage rente is voorgefinancierd.

Welke groepen werknemers in Nederland hebben nog het eindloonstelsel?

Er zijn maar heel weinig mensen die nog een eindloonregeling hebben. Er zijn een aantal verzekerde regelingen die nog een eindloon hebben en een aantal ondernemingspensioenfondsen met eindloon.

Is voor 2021 indexatie mogelijk?

Bij de meeste pensioenfondsen is voor 2021 zeker geen indexatie te verwachten. Pensioenfondsen mogen pas gedeeltelijk gaan indexeren boven een dekkingsgraad van 110% en geheel vanaf een dekkingsgraad van ongeveer 125%. De meeste fondsen zitten nu rond de 90% dekkingsgraad.

Wat is er afgesproken over de indexatie voor de jaren 2022 t/m 2026?

Voor de indexatie blijven we in die periode vallen onder het huidige financiële toetsingskader van dit moment. Er is wel een bestuurlijk overleg (kabinet, werknemersorganisaties en werkgeversorganisaties) afgesproken die kortingen en wellicht ook indexaties zal bespreken. Inmiddels heeft dhr. Koolmees laten weten dat korten bij een dekkingsgraad boven de 90% niet nodig is in 2021.

Kunnen indexaties volgend jaar al beginnen?
Of is al afgesproken dat dat niet hoeft?

Met het huidige stelsel staan er eerder kortingen van 10-20% op stapel. Dus we mogen blij zijn als we die kunnen afwenden.

Het nieuwe stelsel is vooral nadelig voor jonge werknemers. Er zit straks niets meer in de pensioenpot.

Er zit meer dan genoeg in de pot voor jongeren. Dat komt door de huidige lage rentestand. Hoe langer de looptijd, hoe meer last je hebt van de lage rente. Zo zijn de verplichtingen van ouderen de afgelopen jaren ruim 2 x zo duur geworden. De verplichtingen van de jongste deelnemers zijn 7 x zo duur geworden. Daarom zit er nu voor jongeren in verhouding veel meer in de pot dan pakweg 5 of 10 jaar geleden.

In welk opzicht kunnen zzp-ers van pensioenfonds wisselen in het nieuwe contract?

Pensioenregelingen worden afgesproken aan de cao-tafel, dus de werkgever is bepalend voor de regeling die voor jou als werknemer van toepassing is. Ben je in dienst van een bedrijf als Shell, DSM of ING dan heeft het bedrijf een eigen pensioenfonds. Ben je in dienst van een werkgever die onder een sector valt, zoals bouw, metaal, zorg of onderwijs, dan val je onder het Bedrijfstakfonds van die sector. Die BPF'en zijn verplicht gesteld zodat alle werkgevers in die sector moeten meedoen. Bedrijven die te klein zijn voor een eigen fonds of die niet onder een sector-cao vallen, hebben vaak een verzekerde regeling. Als werknemer kun je in ieder geval niet kiezen. Voor een ZPP'er geldt op dit moment dat het wettelijk niet mogelijk is om deelnemer te zijn van een BPF (behalve als je van tevoren deelnemer was en aansluitend ZZP'er wordt). Er komen nu experimenten om ZZP wel toe te laten tot de BPF'en.

Het nieuwe contract heeft ook geen indexatie, dus in hoeverre worden de huidige gepensioneerden er wijzer van? Ze blijven dus te weinig uitbetaald krijgen?

Al het gemaakte rendement wordt toegekend (of verrekend in jaren met negatief rendement) met de kapitalen die op naam van de deelnemers staan.

Pensioenpremie afspreken op de cao-tafel is een risico. Zie de situatie rondom de afspraken mbt 3e jaar WW. Dat is lang niet op alle cao tafels gelukt.

Ook voor de huidige pensioenregelingen moeten premieafspraken gemaakt worden aan de cao-tafel. Door de lage rekenrente zijn de premies de afgelopen jaren sterk opgelopen. Tot zulke hoge niveaus dat de werkgevers niet nog meer willen bijdragen. Nog maar een kwart van alle deelnemers heeft het hoogst mogelijke opbouwpercentage van 1,875%, de rest zit daaronder! In het nieuwe stelsel mogen we eindelijk rekening houden met het verwacht rendement.

Senioren ouder dan 80, hebben in 2026 ongeveer 15 jaar geen indexatie ontvangen.

Ja dat klopt. Als we in het huidige stelsel blijven zou dat wel eens kunnen betekenen dat de 80-jarige nog wel een korting van 10-20% voor de kiezen krijgt.

Aanvalsplan Witte vlekken: op welke manier is dit verankert? Of is het een plan van de FNV waar we draagvlak voor moeten vinden?

Het aanvalsplan witte vlekken is een plan van de stichting van de arbeid, het is in de polder verankerd

Kan het halen van de doelen afdoende en expliciet worden geverifieerd en gevalideerd? Kunnen analyses, berekeningen, controles etc. door onafhankelijke deskundigen/hoogleraren ter beschikking worden gesteld?

Jazeker, over niet al te lange tijd komt het rapport van het CPB die hieraan heeft gerekend beschikbaar. Op dit moment is het nog niet gepubliceerd. We hebben nu eerste berekeningen laten doen door het CPB over de gehele Nederlandse bevolking. Vervolgens hebben 13 fondsen het nagerekend voor hun eigen deelnemers. In de uitwerking van het akkoord is opgenomen dat straks elk pensioenfonds een implementatieplan moet uitwerken waarin ook een communicatieplan is opgenomen. Fondsen moeten aantonen hoe de uitkomsten zijn voor de verschillende leeftijdscohorten in hun fonds.

Er zit heel veel overwaarde in de fondsen, als buffer tegen de large rekenrente. Waar blijft dat geld na de overgang? En waarom kon dat niet in aangekondigde indexaties uitgedeeld worden?

Voor zover er overwaarde zit in de fondsen, belandt dat straks in de vermogens van de deelnemers. Een deel van de overwaarde is nodig om de dekkingsgraad richting 100% te krijgen zodat we niet hoeven korten als we met het nieuwe stelsel beginnen. Een deel van de vermogen is nodig om de gevolgen van het afschaffen van de doorsneesystematiek te compenseren. Als er daarna nog geld over is, dan zouden de fondsen bij de start van het nieuwe stelsel meteen kunnen indexeren.

Het uitwerkings document is vaag over indexatie voorwaarden, kan de FNV deze voorwaarden op papier zetten?

De voorwaarden komen zeker op papier. Wij zullen op onze website alle informatie delen. Alle afspraken uit het Pensioenakkoord moeten later nog vertaald worden in de wetgeving en ook die publiekelijk bekend. Hoe het gaat uitpakken voor de verschillende fondsen is nog niet helemaal precies bekend, want elke cao-tafel en elk fondsbestuur heeft daar enige ruimte in. Hoe zeker of risicovol wil je beleggen, hoe hoog wordt de solidariteitsreserve? Dat kan alleen beantwoord worden per fonds. Wel geldt bij overgang: a/ er zijn geen buffereisen meer dus we hoeven niet nog meer op te potten; b/ we werken niet meer met de risicovrije rente als rekenrente, maar met een prudent verwacht rendement waardoor we naar verwachting eerder kunnen indexeren.

Het kabinet beslist toch 19 juni 2020 of het naar de kamer gaat? Het Ledenparlement vergadert ook vrijdag, dat is dan toch te laat en besluit LP is dus irrelevant?

Als we vrijdag de knoop doorhakken, zijn we nog net op tijd.

<p>Wordt de tijdelijke eerder stoppen regeling voortgezet als de studie na 45 jaar geen oplossing biedt?</p>	<p>Daar is in beginsel nog geen besluit over genomen, maar dat is wel onze intentie. Formeel heeft de RVU-regeling een tijdelijke basis van 5 jaar (met een uitloop van 3 jaar voor alle deelnemers die voor eind 2025 instappen)</p>
<p>Moeten pensioenfondsen in december 2020 korten van bijv. 85% tot 90% (5%) of van 85 tot 100% (15%)</p>	<p>Van 85 tot 90%</p>
<p>Afschaffen van de doorsnee systematiek gaat een gat opleveren van € 60 mrd voor werknemers >35 jaar. Wie gaat dat compenseren/betalen?</p>	<p>Omdat we de afgelopen jaren de verplichtingen hebben berekend op basis van de risicovrije rente, zit er nu eigenlijk te veel geld in de pensioenpot. Meer dan we nodig hebben als we gewoon rekening houden met verwacht rendement. Dat overschot kan gebruikt worden voor compensatie. Ook wordt de premie na afschaffen doorsnee in beginsel lager. De premie van jongeren kan dan langer belegd worden en levert dan meer op. Berekeningen laten zijn dat de premie relatief met 8% omlaag kan na afschaffen. Door de premie niet te verlagen maar op hetzelfde niveau te houden, ontstaat er ook uit de toekomstige premie een overschot dat we kunnen gebruiken voor compensatie.</p>
<p>Pensioenen gaan meer meebewegen met de financiële markten en worden berekend met een verwacht rendement. Grote buffers zijn dan niet meer nodig om te kunnen indexeren. Wat is met deze gegevens/aannames de verwachting voor de overbruggingstijd 2022-2026?</p>	<p>Er is inderdaad een overbruggingsperiode omdat het invoeren van het nieuwe systeem tijd nodig heeft. Niet alleen tijd om wetgeving te maken, ook de tijd om afspraken te maken (sociale partners / pensioenfondsen besturen) en om de uitvoering te kunnen doen. Om onnodige kortingen te voorkomen maar ook om op een goede manier over te kunnen stappen naar het nieuwe systeem is afgesproken om een overbruggingsplan te gaan maken. Dat is nog niet gereed, maar zal in bestuurlijk overleg (waar FNV ook deel van uit zal maken) worden ontwikkeld.</p>
<p>Er zijn bezwaren bij de Unie over deze deal. Zij vragen verdere onderhandelingen over de pensioengaten. Hoe staan wij daar tegenover?</p>	<p>De FNV (DB en LP) zal haar eigen afweging maken.</p>
<p>Wat gebeurt er tussen 2022-2026? vindt er dan indexatie plaats voor de senioren?</p>	<p>Nee dat is niet zo maar te zeggen. Het huidige financiële toetsingskader is in principe gewoon nog van kracht. Er kan nu pas gedeeltelijk geïndexeerd worden bij een dekkingsgraad hoger dan 110% en pas volledig bij een dekkingsgraad van ongeveer 125%. Daar zitten we voorlopig nog niet aan.</p>
<p>Om het akkoord door de 2e kamer te krijgen is steun nodig van de coalitie en meerdere partijen. Wat zijn de aanvullende voorwaarden van de PvdA en Groenlinks? Wat is de haalbaarheid?</p>	<p>GroenLinks en PvdA zitten op onze lijn. We hebben veel afstemming met deze partijen. We gaan zelfs proberen om punten die in de onderhandeling niet zijn gelukt langs deze weg binnen te halen. Koolmees heeft wisselgeld nodig voor de oppositie, dus misschien kunnen we zo nog extra dingen binnen halen.</p>
<p>Lopen we dadelijk het risico dat de belastingdienst aan de deur staat bij de pensioenfondsen?</p>	<p>Als hier de vennootschapsbelasting bedoeld wordt? Dan verwachten we dat niet. Uiteraard zijn pensioenfondsen wel verplicht inkomstenbelasting in te houden op de uitkeringen & waar nodig BTW af te dragen</p>

Zijn in de opbouwfase en uitkeringsfase de rendementen gelijk?	De parameters zijn gelijk (bijv. verwacht rendement op aandelen, verwacht rendement op obligaties, inflatie etc). Maar omdat de beleggingsportefeuille er anders uitziet voor verschillende leeftijdscohorten, krijg je ook een ander projectierendement. Bijv. voor ouderen ga je relatief veel rente afdekken en wat minder in aandelen. Voor jongeren is het net andersom. Dus de uitkomsten zijn dan verschillend terwijl de parameters voor iedereen hetzelfde zijn.
Geen knip in solidariteit "ALS HET EVEN KAN", wanneer zou het niet kunnen?	Als het zou leiden tot een onevenwichtige uitkomst zou het een reden kunnen zijn om het niet te doen.
Renterisicos afdekken. Hoe wordt dit gefinancierd (wat kost het?)	Er zijn verschillende manieren om rente af te dekken. Je kunt dat fysiek doen door bijv. staatsobligaties te kopen of hypotheek te verkopen. De looptijd van de obligatie of de hypotheek komt dan overeen met de looptijd van de pensioenverplichting. Je kunt het ook doen met ingewikkelder producten als rentederivaten. Dat is vaak nodig bij langere looptijd omdat daarvoor onvoldoende fysieke producten als obligaties te koop zijn. Het voert te ver om de werking van rentederivaten hier helemaal uit te leggen.
Deelnemer heeft recht op premie. Waar bestaat dit dan uit?	De premie wordt gebruikt voor het opbouwen van vermogen voor je ouderdompensioen, je nabestaandenpensioen na pensioendatum en ook risicoverzekeringen (bijvoorbeeld premievrije opbouw bij arbeidsongeschiktheid, nabestaandenpensioen als je nog niet met pensioen bent ed) en kostenopslag.
Koppelingswet vs. AOW. 1e pijler toch? Gaat dit veranderen?	Wij hebben geen signalen dat er op dit moment aan de Koppelingswet getornd wordt.
Welke groep mensen zal de meeste impact ervaren van het nieuwe pensioenstelsel?	Het is van belang voor alle mensen. De mensen die een pensioenuitkering krijgen, mensen die in het verleden pensioen hebben opgebouwd en nu niet meer (slapers) en voor mensen die nu actief pensioen opbouwen. Alleen voor mensen die (helaas) geen pensioen opbouwen ervaren geen impact.
Welk effect heeft het akkoord op de langere termijn?	Op de lange termijn is het de bedoeling (en dat laten de berekeningen ook zien) dat het systeem zorgt dat we de gelden bij de mensen krijgen. Op een wijze die evenwichtig is en zonder pech & geluk. Dat zal er voor zorgen dat het systeem meer vertrouwen zal krijgen van de deelnemers.
Het verdwijnen van de bufeferverplichting zorgt ook voor minder zekerheid van pensioen. Wat betekent dat nu precies?	Het huidige systeem is gericht op nominale zekerheid. Daar hoort buffervorming bij zoals dat nu is ingericht. We zien echter dat in omstandigheden waarin we nu zitten dat die zekerheid niet kan worden waargemaakt. Door de constante daling van de rente (en daardoor de dekkingsgraad) staan (zonder ingrijpen van de minister) kortingen voor de deur. Door het nieuwe systeem is makkelijker om de plussen van beleggingsrendement bij de deelnemers en gepensioneerden te krijgen. Er kan dus eerder worden verhoogd, maar er kan ook eerder worden verlaagd. Om het (ingegane) pensioen niet te veel te laten schommelen worden die verhogingen en verlagingen uitgesmeerd

Zware beroepen zien in de derde peiler nog geen concrete afspraken voor continuemedewerkers om fiscaal te kunnen sparen op de continuetoeslag, om deze fiscaal anders te belasten, wat is de status daarvan?

Het is niet gelukt om afspraken te maken over een ander fiscaal regime voor ploegentoeslagen. Volgens Koolmees kan de fiscus dat niet uitvoeren. Als compensatie is er extra geld beschikbaar gekomen in de subsidiepot. Die was eerst € 800 miljoen waarvan de helft voor duurzame inzetbaarheid (veilig en gezond werken) en de andere helft voor vervroegd uittreden. De subsidiepot is opgehoogd naar €1.000 waarvan € 750 miljoen beschikbaar is voor subsidie zwaar werkregelingen. Dat budget is dus verruimd van € 400 miljoen naar € 750 miljoen. Overigens kan bij alle bedrijven waar geen fiscaal maximale regeling is (opbouw 1,875%, nabestaandenpensioen op opbouwbasis, laagste franchise) nog extra pensioen gespaard worden tot wel het fiscale maximum is bereikt. Dan kan óf binnen het bedrijf (door middel van een bijspaarregeling) óf bij verzekeraars (extra polis). Tot slot kunnen toeslagen ook fiscaal gunstig worden omgezet in extra verlof.

Werknemers die pensioen opbouwen via een zogeheten premieregeling komen er nu bekaaid vanaf. Met zo'n regeling legt de werkgever jaarlijks een vaset premie in, maar de hoogte van je pensioenuitkering als je stopt met werken is toch afhankelijk van je behaalde rendementen?

Ja, dat klopt. In de huidige premieregelingen is de hoogte van het pensioen afhankelijk van twee elementen: 1/ het rendement dat je op je persoonlijke vermogen hebt gemaakt; 2/ nog belangrijker, de rentestand op het moment dat je met pensioen gaat. Je moet dan namelijk van je gespaarde kapitaal een levenslange jaarlijkse uitkering aankopen bij een verzekeraar. Met een kapitaal van 1 ton kon je 10 jaar geleden zo'n annuïteit aankopen van € 6.000 per jaar, nu kun je voor hetzelfde bedrag een annuïteit kopen van minder dan € 3.000 per jaar.

Er is nog (naar vele meningen) onvoldoende duidelijkheid wat de gevolgen zijn voor de middengeneratie, graag duidelijkheid.

Als het gaat om compensatie afschaffen doorsneesystematiek, dat gebeurt via verschillende lijnen. Allereerst de opmerking dat bij de huidige lage rentestanden compensatie goedkoper is dan hij zou zijn bij hogere rentes (bij een rente van 0% is er zelfs geen gat). Omdat we de afgelopen jaren de verplichtingen tegen de risicovrije rente berekend hebben, zit er eigenlijk een overschot in de fondsen. Omdat we in de toekomst wel rekening gaan houden met de rendementen, hebben we voor elke deelnemer minder geld nodig. Het geld dat over is bij alle deelnemers, gaan we deels herverdelen naar de middengeneraties om hen te compenseren. Daarbij komt dat we straks minder premie nodig hebben. De premie-inleg voor jongeren hoeft immers niet meer naar ouderen en kan daardoor langer belegd worden en dus mee opleveren. Door de premies straks niet te verlagen krijgen we dus extra geld binnen dat ook gebruikt kan worden voor compensatie.

Bij het afsluiten van het akkoord hadden we een stok tussen de deur als de uitwerking fout ging. Blijft deze stok aanwezig met dezelfde mogelijkheid om de stekker er uit te halen als het niet goed gaat?

De bedoeling is om - als de deal wordt goedgekeurd - de afspraken te vertalen in concrete wetgeving. Zo is de afvlakking van de AOW-leeftijd tot 67 al vastgelegd in wetgeving. Dat gaat straks ook gebeuren met de nieuwe koppeling (1 jaar langer leven is 8 maanden langer werken en 4 maanden langer pensioen). En dat geldt ook voor de regeling vervroegd uittreden. Dat zou per 1 januari 2021 al kracht van wet moeten hebben zodat we het ook netjes in cao's kunnen regelen.

Wat als het LP dit vrijdag 19 juni wegstemt?

Dan is er geen deal en is de overheid niet gehouden aan de gemaakte afspraken. De kans bestaat dat de vertraagde verhoging van de AOW dan niet doorgaat (dat kost de overheid immers minstens €4 miljard per jaar). Ook is de kans dan groot dat de zwaarwerkregeling niet door gaat. Voor het pensioenstelsel geldt dat de huidige spelregels dan van kracht blijven. Bij dit nFTK zou bijv. ABP bij de huidige dekkingsgraad eind dit jaar 18% moeten korten.

Hoe krijgt een jongere het voor elkaar om 100 weken verlof op te bouwen in zijn/haar werkzame leven?

Voor een jongere zou dat nog kunnen lukken omdat hij veel jaar voor de boeg heeft. Voor een oudere wordt dat wat lastiger. Er zijn een aantal mogelijkheden: 1/ in de cao kan extra verlof afgesproken worden (is bijv. bij de politie gebeurd); 2/ je kunt in veel cao's verlof kopen; 3/ soms is het ook fiscaal handig om toeslagen om te zetten in verlof. Wat dit laatste betreft: bij veel bedrijven zie je dat werknemers bijv. hun overwerkvergoeding in tijd laten uitbetalen ipv in geld omdat dat voordeliger voor ze uitpakt. Door de hogere beloning kun je bijv. in een hogere schijf van de fiscus terecht komen, of huur- of zorgtoeslag verspelen.

Geen pech en gelukgeneraties... Werk je die niet in de hand door veel onzekerheid op CAO niveau te leggen?

Nee, al is het alleen al omdat je in eigen kracht moet geloven. Daarnaast gaat het over de eigen pensioenregeling en de evenwichtigheid binnen die collectiviteit. Over alle regelingen heen is dat niet mogelijk. (maar dat is op dit moment natuurlijk al zo).

Vorig jaar zei dhr. Elzinga dat de sectoren die hebben gestaakt, hier ook aan zou worden gedacht in de uitvoering. Waar kunnen we dit in de uitvoering merken?

In de uitwerking van de subsidieregeling, waar € 750 miljoen beschikbaar is voor vervroegde uittreding, komt relatief meer geld beschikbaar voor sectoren met relatief meer zwaar werk. Een aantal van die sectoren, zoals Zorg, Vervoer, Bouw wordt expliciet genoemd in het akkoord.

Wat is en hoe hoog is het sol. resererve?

De solidariteitsreserve kan worden gevuld uit 2 bronnen: vanuit de premie (per jaar niet meer dan 10%) of vanuit overrendement (niet meer dan 10%). Dat alles samen mag niet groter worden dan 15% van het vermogen. Hij mag overigens ook niet negatief worden.

Indexatie eerder, maar verlaging dus ook? Wat zijn de zekerheden hierbij?

Dit zit in het systeem gebakken. Maar zekerheden op hoeveel en wanneer dat kunnen we niet geven.

Hoe lang duurt dat uitfaseren van de dc-regeling dan?

U doelt op de speciale afspraak dat de huidige progressieve staffel blijft voor de huidige deelnemers in deze regelingen. Als iemand nu 20 is en indienst blijft en de regeling wijzigt niet kan het een kleine 50 jaar zijn.

Door corona daal de leeftijdsverwachting. Kan de AOW leeftijd niet intussen weer omlaag

Nee dat is te gemakkelijk. We weten dat Corona "oversterfte" heeft veroorzaakt. Weten echter ook dat dit heel veel mensen zijn die ouder waren en meerdere gezondheidsproblemen hadden. Uit het verleden weten we ook dat een dergelijke "oversterfte" ook weer "ondersterfte" tot gevolg zal hebben. Daarnaast hebben een aantal mensen gezondheidszorg uitgesteld (dat kan ook leiden tot meer sterfte). Alles bij elkaar weten we niet hoe het uitpakt.

Kunnen zelfstandigen ook terugkeren bij een pensioenfonds waar ze in het verleden zaten ook als dat verleden 15-20 jaar terug was?

Ja als het mogelijk is voor ZZP-ers om aan te sluiten, maar zo ver is het nu nog niet

De niet korten dekkingsgraad van 90 procent eind 2020 zou naar 85% moeten.

Dat is een politieke keuze. Hoe lager de grens, hoe hoger het risico in de toekomst.

Kunt u uitleggen hoe het projectierendement is opgebouwd?

Projectierendement gaat natuurlijk altijd over scenario's. Het rendement wordt op meerdere tijdstippen gebruikt. De eerste is de koppeling tussen premie en ambitie. Door dat met een projectierendement (dat je dan prudent moet vaststellen want je moet dat goed kunnen verslaan) kun je dat laten zien. Het projectierendement wordt ook gebruikt om gedurende de opbouwfase aan de deelnemer te laten zien wat het vooruitzicht is. Ook dan wil je een mate van prudentie inbouwen. Daarnaast heb je te maken met een projectierendement op het moment dat je het pensioenvermogen gaat uitkeren. Ook dan geldt dat je dat projectierendement niet te hoog wilt vaststellen, anders zou je bij de start van de uitkeringen te veel uitkeren.

Er zou bij wet geregeld moeten worden dat een deel van het pensioenvermogen belegd zou moeten worden in steen, huizen, winkelcentra etc, de rest kan dan in aandelen obligaties etc belegd worden. Dit geeft minder fluctuatie en meer zekerheid op lange termijn en daarnaast houdt je het geld in NL.

Voor elke beleggingscategorie geldt een maximaal rendement waarmee je mag rekenen. En ook wordt voor elke categorie een risicomaat vastgesteld. Dat gebeurt door de commissie parameters die wordt ingesteld door SZW en die wordt geadviseerd door DNB. Sociale partners stellen de pensioenregeling vast, inclusief de risicohouding van de deelnemers (simpel gezegd, hoe graag wil je geïndexeerd worden en hoe erg vind je kortingen). Op grond van die risicohouding maken pensioenfondsen een beleggingsportefeuille met gebruik van de parameters. Er is een zekere vrijheid van keuze, maar die keuze moet wel sporen met risicohouding en verwachte rendementen. Overigens is mijn persoonlijke mening dat beleggen in winkelcentra wel eens helemaal geen goede belegging kan zijn tegenwoordig.